

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح اصلاح موادی از قانون معادن کشور»

محمدحسین پیروی



مخصوص صحن علنی

مشخصات طرح

دوره یازدهم - سال سوم

شماره ثبت:

۲۷۴

شماره چاپ:

۱۲۵۴

تاریخ چاپ:

شماره مسلسل:

۳۱۰۱۹۲۱۲

تاریخ انتشار:

۱۴۰۲/۵/۲۵



دفتر مطالعات انرژی، صنعت و معدن



چکیده

قانون معادن مصوب ۱۳۷۷/۰۳/۲۳ به همراه اصلاحات و الحاقات بعدی آن، مهم‌ترین قانون بخش معدن و صنایع معدنی است. اصلاح بندهایی از این قانون در قالب «طرح اصلاح موادی از قانون معادن کشور به شماره ثبت: ۲۷۴» (با ادغام سایر طرح‌های مشابه) به صورت عادی در سال ۱۳۹۹ اعلام وصول شد. طرح مذکور ضمن ایجاد تغییرات اساسی در آن، در سال ۱۴۰۱ به تصویب کمیسیون صنایع و معادن رسید و پس از آن در دستور صحن علنی مجلس شورای اسلامی قرار گرفته است. اهداف اصلی تدوین طرح حل و فصل چالش‌های ناهماهنگی به وجود آمده میان بخش با نهادهای ذی‌مدخل، اصلاح فرایند شخص‌محور، اخذ حقوق دولتی و تثبیت جایگاه متزلزل شورای معادن استان است. با توجه به مفاد مصوبات کمیسیون کلیات طرح مورد تأیید است؛ با این حال به نظر می‌رسد در برخی موارد مانند در نظر گرفتن سهم ۵۰ درصدی از حقوق دولتی معادن برای صندوق توسعه ملی، جانمایی نامناسب کارگروه اکتشاف ذیل شورای عالی معادن، در نظر نگرفتن حقوق صاحبان پروانه‌های معدنی در صورت انجام اکتشاف توسط نهادهای دولتی و محاسبه حقوق دولتی با توجه به سود خالص ناشی از فروش مواد معدنی نیازمند اصلاح است. همچنین موضوعاتی همچون عدم تعریف مواد حیاتی، تعیین حدنصاب برای تشکیل جلسات شورای عالی معادن و نبود محدودیت بر شمول موارد خارج از ید مورد غفلت واقع شده است.

مقدمه

قانون معادن مصوب ۱۳۷۷/۰۳/۲۳ به همراه اصلاحات و الحاقات بعدی آن، مهم‌ترین قانون بخش معدن و صنایع معدنی است. اصلاح بندهایی از این قانون در قالب «طرح اصلاح موادی از قانون معادن کشور به شماره ثبت: ۲۷۴» به صورت عادی در تاریخ ۱۳۹۹/۰۸/۱۸ اعلام وصول شد. همچنین طرح‌های «اصلاح مواد (۹) و (۱۵) قانون معادن به شماره ثبت: ۳۴۸» و «اصلاح ماده (۲۴) قانون معادن مصوب سال ۱۳۷۷ به شماره ثبت: ۳۸۴» و «استفساریه تبصره: ۳» ماده (۶) قانون اصلاح معادن مصوب ۱۳۹۰/۹/۱۲ به شماره ثبت: ۳۸۸ که به نوعی با طرح به شماره ثبت ۲۷۴ هم‌پوشانی دارند نیز ارائه شدند. پس از ادغام طرح‌ها در طرح شماره ۲۷۴ و ایجاد تغییرات اساسی در آن، در سال ۱۴۰۱ به تصویب کمیسیون صنایع و معادن رسید که در دستور صحن علنی مجلس شورای اسلامی قرار گرفته است.

۱. ناظران علمی (حبیب‌الله ظفریان، سعید شجاعی)، ویراستار ادبی (زهرا عطاردی)، اظهار نظرکنندگان (علیرضا صدیقی، محمد صالحی و میلاد بیگی).

«طرح اصلاح موادی از قانون معادن کشور» با هدف رفع چالش‌های موجود قانون معادن در حوزه‌هایی همچون ناهماهنگی به وجود آمده میان بخش با نهادهای ذی‌مدخل، فرایند شخص‌محور، اخذ حقوق دولتی، جایگاه متزلزل شورای معادن استان و سایر موارد، تدوین شد و در بسیاری از موارد نیز به‌خوبی در راستای حل آنها قدم گذاشته است.

بالین حال به‌نظر می‌رسد طرح مذکور در مواردی که از آن جمله می‌توان به در نظر گرفتن سهم ۵۰ درصدی از حقوق دولتی معادن برای صندوق توسعه ملی (با وجود اینکه بخش معدن نیازمند تحقق سرمایه‌گذاری‌های زیرساختی است)، جانمایی نامناسب کارگروه اکتشاف، در نظر نگرفتن حقوق صاحبان پروانه‌های معدنی در صورت انجام اکتشاف توسط نهادهای دولتی، عدم تعریف مواد حیاتی و نبود محدودیت بر شمول موارد خارج از ید دارنده مجوز معدنی اشاره کرد نیازمند اصلاح است.

اظهاری نظر کارشناسی

قانون معادن مصوب ۱۳۷۷/۰۳/۲۳ به‌همراه اصلاحات و الحاقات بعدی آن به‌عنوان مهم‌ترین قانون بخش معدن و صنایع معدنی در حوزه‌هایی مانند اکتشاف، نظام حقوق دولتی معادن، احیا و بازسازی معادن و واگذاری‌های پهنه‌های اکتشافی، محدوده‌های معدنی و معادن، استخراج و فروش مواد معدنی، شفافیت آمارها و اطلاعات، استعلام و صدور مجوزهای معدنی و سایر موارد، چالش‌هایی برای مجریان دولتی و فعالان بخش خصوصی ایجاد کرده است [۱]. به همین منظور اصلاح بندهایی از این قانون در قالب «طرح اصلاح موادی از قانون معادن کشور» به‌صورت عادی در تاریخ ۱۳۹۹/۰۸/۲۸ اعلام وصول شد. پس از آن این طرح با تغییرات اساسی در سال ۱۴۰۱ به تصویب کمیسیون صنایع و معادن رسید که در حال حاضر در دستور صحن علنی مجلس شورای اسلامی قرار گرفته است. طرح اصلاحی مصوب کمیسیون صنایع و معادن دارای نکات مثبت و نیازمند اصلاح و مغفول مانده که در ادامه به آنها پرداخته شده است.

الف) مواد مصوب کمیسیون صنایع و معادن حاوی نکات مثبتی به‌شرح زیر است:

• حل و فصل چالش‌های بخش معدن و نهادهای ذی‌مدخل (مانند سازمان انرژی اتمی، منابع طبیعی و ...):

وجود تعارض منافع، تداخل وظایف و ناهماهنگی میان فعالیت‌های معدنی با سایر دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۴) قانون معادن اعم از محیط زیست، منابع طبیعی، انرژی اتمی، راه و شهرسازی، وزارت کشور و ... موجب شده است تا متقاضیان فعالیت معدنی در زمان اخذ مجوز و حین فعالیت معدنی با تعارضات و تداخلاتی روبه‌رو شوند. از این‌رو در این طرح الزام دستگاه‌های مذکور به اعلام محدوده‌ها به تفکیک مجاز، مشروط و ممنوع و ایجاد کارگروهی جهت تشخیص میزان عناصر پرتوزایی محدوده‌های معدنی عنوان شده است.

• رفع برخی چالش‌های محاسبه و پرداخت حقوق دولتی معادن

در حال حاضر چالش‌هایی در خصوص محاسبه و وصول حقوق دولتی معادن وجود دارد که از جمله این چالش‌ها می‌توان به محاسبه حقوق دولتی بر مبنای میزان استخراج درج شده در پروانه بهره‌برداری معدن (و نه براساس استخراج واقعی معادن)، عدم در نظر گرفتن عوامل مؤثر بر معدن کاری (مانند مقیاس معدن کاری، محل و موقعیت معدن، شرایط و موقعیت منطقه، میزان و نوع کانه‌آرایی، وضعیت ذخیره معدنی، روش استخراج، نسبت باطله‌برداری، تعهدات و ...)، هوشمند نبودن نظام محاسبه، ابلاغ و وصول حقوق دولتی معادن، دخالت سلیقه‌ای کارشناسان، کارآمد نبودن سیستم‌های نظارت بر فعالیت معادن و ضعف در تدوین استانداردهای فنی فعالیت‌های

معدنی اشاره کرد [۲۱]. در این راستا در طرح مورد بحث که به تصویب کمیسیون صنایع و معادن رسیده است، الزام دولت به استفاده فناوری‌های نوین در جهت تعیین میزان استخراج و تعریف ردیف به‌عنوان پاداش اخذ حقوق دولتی دیده می‌شود.

• تثبیت ساختار شورای معادن استان

شورای معادن استانی به‌عنوان شعبه شورای عالی معادن در استان‌ها محسوب می‌شود و بناست تا با تفویض برخی اختیارات از سوی شورای عالی معادن و تحت نظارت این شورا، امور معادن استان‌ها را تسریع بخشد و بر فعالیت معادن استان نظارت کند. این ساختار در این طرح تثبیت شد. این ساختار در ماده (۴۳) قانون برنامه ششم توسعه ایجاد و در این طرح با الحاق ماده (۱۲) مکرر تثبیت شد.

ب) موارد زیر نیازمند اصلاح است:

به‌نظر می‌رسد طرح مورد بحث نیاز به اصلاحاتی نیز داشته باشد که از آن جمله می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

• تخصیص سهم ۵۰ درصدی از حقوق دولتی اخذ شده از معادن به صندوق توسعه ملی

موضوع تبدیل ثروت‌های زیرزمینی و عواید حاصل از صنایع استخراجی به سرمایه‌های ماندگار و حفظ سهم نسل‌های آتی از آن مسئله‌ای حائز اهمیت است. بنابراین، توجه به این مسئله و ارائه سازوکاری برای مدیریت عواید حاصل از صنایع استخراجی یک اصل پذیرفته شده است. اما باید در نظر داشت که بخش معدن، به‌واسطه غفلت‌هایی که در دهه‌های گذشته به آن شده است، برای توسعه نیازمند سرمایه‌گذاری در مواردی همچون ایجاد زیرساخت‌ها، انجام اکتشافات پایه و ... است و در صورت عدم تحقق آن امکان بهره بردن پایدار کشور از درآمدهای ناشی از استخراج مواد معدنی امکان‌پذیر نخواهد بود. ازسویی دیگر صندوق توسعه ملی اساساً با هدف تبدیل بخشی از عواید ناشی از فروش نفت، گاز، میعانات گازی و فراورده‌های نفتی به ثروت‌های ماندگار، مولد و سرمایه‌های زاینده اقتصادی و نیز حفظ سهم نسل‌های آینده از منابع نفت، گاز و فراورده‌های نفتی تشکیل شده است و به‌طور مشخص، ذی‌نفع عواید صادراتی محصولات یاد شده است. به تعبیر دیگر، صندوق توسعه ملی یک صندوق ارزی است. بنابراین تخصیص این منابع به صندوق با مأموریت‌ها و طراحی‌های اولیه آن تناسبی نداشته و به‌منزله اصلاحات اساسی در موجودیت صندوق توسعه ملی و مأموریت‌های آن است. همچنین واگذاری نحوه واریز به صندوق توسعه ملی براساس آیین‌نامه مصوب هیئت وزیران به‌دلیل ماهیت تقنینی مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی است.

ازسوی دیگر مطابق نظریه تفسیری مقام معظم رهبری مدظله‌العالی درخصوص سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله ششم توسعه که طی نامه شماره ۱/۳۰۷۶۱ مورخ ۱۳۹۵/۰۶/۱۴ ابلاغ شده است، تغییرات معموله در اساسنامه صندوق توسعه ملی باید با اذن ایشان انجام شود [۳].

• جایابی کارگروه هماهنگی و سیاستگذاری اکتشاف منابع و ذخایر معدنی ذیل شورای عالی معادن

در حال حاضر هماهنگی، عدم انسجام و تداخل وظایف میان نهادها و سازمان‌های دخیل در حوزه اکتشاف منابع معدنی موجب موازی‌کاری، اتلاف منابع و عدم توسعه بخش اکتشاف منابع معدنی به‌ویژه اکتشافات عمقی شده است. همچنین داده‌های قابل اعتماد زمین‌شناسی و اکتشافی در اختیار بخش خصوصی قرار نگرفته و ریسک اکتشاف در کشور بالا رفته است. همه این موارد موجب تداوم تصدی‌گری دولت در بخش معدن شده و بهره‌وری معادن کاهش یافته است. تشکیل شورای هماهنگی و سیاستگذاری اکتشاف منابع

و ذخایر معدنی می‌تواند زمینه لازم برای ایجاد هماهنگی و انسجام در سیاستگذاری و اجرای عملیات اکتشاف منابع معدنی و مشخص کردن وظایف نهادها و سازمان‌های مختلف را ایجاد کند. اما این شورا باید با محوریت سازمان زمین‌شناسی به‌عنوان متولی بخش اکتشاف در کشور و ذیل وزارت صنعت، معدن و تجارت تشکیل شود و لزومی به تشکیل آن ذیل شورای عالی معادن نیست، زیرا شورای عالی معادن وظیفه و اختیاری درخصوص هماهنگی و سیاستگذاری در بخش اکتشاف کشور ندارد. همچنین «کارگروه» امکان سیاستگذاری و هماهنگی بخش اکتشاف کشور را نخواهد داشت و لازم است تا «شورای هماهنگی» در سطح وزارت صنعت، معدن و تجارت به این منظور تشکیل شود.

ازسوی دیگر واگذاری نحوه تشکیل، ترکیب، وظایف و اختیارات به آیین‌نامه اجرایی به جهت ماهیت تقنین در صلاحیت مجلس شورای اسلامی بوده و به همین جهت واگذاری آن به نهادی غیر از مجلس شورای اسلامی مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی است.

• موضوع تکمیل اکتشافات توسط مجموعه‌های دولتی

در بند «پ» ماده (۶) این طرح بیان شده که در صورت انجام فعالیت‌های تکمیلی اکتشافی توسط نهادهای دولتی و افزایش ذخایر معدنی در یک محدوده، ذخیره کشف شده جدید متعلق به دولت است و بهره‌برداری از ذخایر کشف شده جدید به متقاضیان صاحب صلاحیت از طریق مزایده واگذار می‌شود. به‌نظر می‌رسد در این خصوص حقوق صاحبان مجوزهای معدنی در نظر گرفته نشده است. به‌علاوه مفاد فوق در ماده (۳۲) آیین‌نامه اجرایی قانون معادن مصوب ۱۳۹۲ به‌صورت کامل و در سناریوهای مختلف آمده است. بنابراین می‌توان به‌نحوی مفاد ماده (۳۲) آیین‌نامه را به‌عنوان تبصره الحاقی در این ماده استفاده کرد تا تبدیل به قانون شود.

ج) مواردی از دید طراحان مغفول مانده است:

همچنین به‌نظر می‌رسد موارد زیر در طرح مورد بحث مغفول واقع شده است:

• لزوم تعریف مواد حیاتی مورد نیاز کشور

عبارت عناصر وارداتی بیان شده در بند «الف» ماده (۴) طرح مصوب کمیسیون صنایع و معادن، دارای ابهام است. ازاین‌رو پیشنهاد می‌شود عبارت «مواد حیاتی، با توجه به شاخص ارزشی و واردات مواد اولیه و نقش آنها در توسعه زنجیره ارزش صنایع راهبردی کشور» جایگزین آن شود؛ که مصادیق آن هرساله توسط شورای عالی معادن اعلام شود.

• چالش حدنصاب رسمیت یافتن جلسات شورای عالی معادن

موضوع نحوه تشکیل جلسات شورای عالی معادن می‌تواند دچار برخی چالش‌ها باشد. در تبصره «۴» ماده (۱۲) قانون معادن بیان شده که تصمیمات این شورا با حداقل ۴ رأی قطعی و لازم‌الاجراست. با توجه به اینکه ۳ عضو از این شورا از بخش خصوصی هستند و ممکن است در برخی موارد به‌دنبال منافع صنفی خود باشند. ازاین‌رو به‌نظر می‌رسد باید در قانون حدنصابی برای رسمیت یافتن جلسات و تصویب تصمیمات با رأی حداکثری در نظر گرفت. بنابراین پیشنهاد می‌شود حداقل نصاب تشکیل جلسات این شورا ۷ نفر تعیین شود.

• ایجاد محدودیت در شمول موارد خارج از ید دارنده مجوزهای معدنی

از جمله مواردی که باعث راکد شدن مجوزهای معدنی (در مراحل مختلف) می‌شود، نبود محدودیت در استفاده از شرایط خارج از ید، مندرج در تبصره ماده (۲۰) قانون معادن است. اگرچه برخی مصادیق در آیین‌نامه اجرایی این قانون درخصوص موارد خارج از ید مطرح شده است، اما نبود محدودیت و منوط کردن سایر شرایط به تشخیص افراد موجب شده ابزار نظارتی وزارت صمت بر معادن اثر قابل توجهی نداشته باشد. از این رو به نظر می‌رسد باید امکان استفاده از شرایط خارج از ید به منظور تسهیل فضای کسب و کار معدنی محدود شود. با این حال با توجه به شرایط متفاوتی که هر معدن کار در مناطق مختلف با آن روبه‌رو است، باید آیین‌نامه‌ای درخصوص این محدودیت توسط دولت تدوین شود.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

قانون معادن مصوب ۱۳۷۷/۰۳/۲۳ به همراه اصلاحات و الحاقات بعدی به عنوان مهم‌ترین قانون بخش معدن و صنایع معدنی است. قانون فعلی در حوزه‌هایی مانند اکتشاف، نظام حقوق دولتی معادن، احیا و بازسازی معادن و واگذاری‌های پهنه‌های اکتشافی، محدوده‌های معدنی و معادن، استخراج و فروش مواد معدنی، شفافیت آمارها و اطلاعات، استعلام و صدور مجوزهای معدنی و سایر موارد، چالش‌هایی برای مجریان دولتی و فعالان بخش خصوصی را ایجاد کرده است. هدف این گزارش بررسی طرح مذکور می‌باشد.

این قانون در حوزه‌هایی مانند اکتشاف، نظام حقوق دولتی معادن، احیا و بازسازی معادن و واگذاری‌های پهنه‌های اکتشافی، محدوده‌های معدنی و معادن، استخراج و فروش مواد معدنی، شفافیت آمارها و اطلاعات، استعلام و صدور مجوزهای معدنی و سایر موارد، چالش‌هایی برای مجریان دولتی و فعالان بخش خصوصی را ایجاد کرده است.

مواد مصوب کمیسیون صنایع و معادن حاوی نکات مثبتی از قبیل حل و فصل چالش‌های بخش معدن و نهادهای ذی‌مدخل (مانند سازمان انرژی اتمی، منابع طبیعی و ...)، رفع برخی چالش‌های محاسبه و پرداخت حقوق دولتی معادن، تثبیت ساختار شورای معادن استان و گسترش ساختار صندوق بیمه فعالیت‌های معدنی است. اما طرح مورد بحث همچنین واجد مشکلاتی از قبیل در نظر گرفتن سهم ۵۰ درصدی از حقوق دولتی معادن برای صندوق توسعه ملی (با اینکه بخش نیازمند تحقق سرمایه‌گذاری‌های زیرساختی است) و جانمایی اشتباه کارگروه اکتشاف ذیل شورای معادن می‌باشد. از سوی دیگر درخصوص مباحثی همچون لزوم تعریف مواد حیاتی و اعمال محدودیت بر شمول موارد خارج از ید دارنده مجوز معدنی نیز صحبتی نشده است.

درمجموع کلیات «طرح اصلاح موادی از قانون معادن کشور» با اعمال اصلاحات مدنظر مورد تأیید است.

در ادامه، مواد طرح «اصلاح موادی از قانون معادن کشور» بررسی شده و درخصوص هر یک از بندها اظهار نظر کارشناسی انجام شده و متن پیشنهادی اصلاحی یا الحاقی ارائه شده است.

منابع و مأخذ

۱. قانون معادن مصوب ۱۳۷۷، اصلاحات و الحاقات بعدی آن
۲. آیین‌نامه اجرایی قانون معادن مصوب ۱۳۹۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی
۳. سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه بلاغی از سوی مقام معظم رهبری

ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافقت به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی	
(۱)	الف) بند «ق» ماده (۱) قانون معادن مصوب ۱۳۷۷/۲/۲۷ مجلس شورای اسلامی و مصوب ۱۳۷۷/۳/۲۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام با اصلاحات و الحاقات بعدی به شرح زیر اصلاح می شود: در بند «ق» ماده (۱) عبارت «و نیز برای عملیات آزمایشگاهی و پژوهشی» جایگزین عبارت «و نیز عملیات آزمایشگاهی» شود. ب) دو بند به شرح زیر به ماده (۱) قانون الحاق می شود: بند الحاقی ۱ - طرح بهره برداری: طرح امکان سنجی فنی، اقتصادی و بهره برداری از معدن است که براساس دستورالعمل تعیین شده وزارت صنعت، معدن و تجارت، توسط دارندگان مجوز صلاحیت تدوین و ارائه می شود. بند الحاقی ۲ - پهنه معدنی: بخش هایی از جغرافیای کشور است که مطالعات کلان و ناحیه ای برای شناسایی ذخایر معدنی در آن انجام می شود.			*		الحاقی لازم است عبارت مواد حیاتی در این بند با توجه به شاخص ارزیابی واردات مواد اولیه و نقش آنها در توسعه زنجیره تعریف شود. الحاقی ۱ - مواد حیاتی: آن دسته از مواد معدنی که تولید محصولات با ارزش افزوده بالا در صنایع راهبردی و ارزآور کشور به آن وابسته باشد. مواد معدنی مشمول این بند، با توجه به شاخص ارزیابی واردات مواد اولیه و نقش آنها در توسعه زنجیره ارزش صنایع راهبردی کشور، هر ساله به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و تصویب شورای عالی معادن ابلاغ می شود.		
(۲)	متن زیر به عنوان تبصره «۳» ماده (۳) قانون به شرح زیر الحاق می شود: تبصره «۳» - وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است مواد معدنی موضوع این ماده را به تفکیک نوع ماده معدنی طبق استانداردهای کد (شناسه) گذاری و بنا به نیاز، به روز رسانی کند.			*		اصلاح کلی با توجه به اینکه در حال حاضر اسامی مواد معدنی درج شده در مجوزهای معدنی از الگوی استاندارد و مشخصی پیروی نمی کند، ضرورت این اقدام وجود دارد و وزارت صنعت، معدن و تجارت باید نسبت به استاندارد سازی و یکسان سازی اسامی مواد معدنی براساس «دستورالعمل یکسان سازی اسامی مواد معدنی» نشریه شماره ۲۳۱ سازمان برنامه و بودجه و نشریه شماره ۶۵ سازمان نظام مهندسی معدن اقدام کند. به منظور اصلاح نگارشی و حقوقی متن تبصره الحاقی و همچنین عطف به ماسبق شدن آن به سایر مجوزهای معدنی پیشنهاد می شود، تبصره الحاقی به شرح ذیل اصلاح شود. گفتنی است که به روز رسانی این اسامی با تغییر شرایط، جزء وظایف وزارت صنعت، معدن و تجارت بوده و ذکر آن در این تبصره لزومی ندارد.	اصلاح کلی متن زیر به عنوان تبصره «۳» ماده (۳) قانون به شرح زیر الحاق می شود: تبصره «۳» - وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است مواد معدنی موضوع این ماده را به تفکیک نوع ماده معدنی طبق استانداردهای کد (شناسه) گذاری و بنا به نیاز، به روز رسانی کند. نسبت به استاندارد سازی، کدگذاری و یکسان سازی اسامی مواد معدنی موضوع این ماده و اصلاح کلیه مجوزهای معدنی بر این اساس اقدام کند.	
(۳)	الف) ماده (۴) قانون به شرح زیر اصلاح می شود: در ماده (۴) قانون عبارت «صرفاً در مورد عناصر اصلی پرتوزا» بعد از عبارت «سازمان انرژی اتمی ایران» اضافه شود.			*		اصلاح بند «الف» سیاست گذاری برای طبقات مختلف مواد معدنی برعهده وزارت صنعت، معدن و تجارت است و سایر نهادها و سازمان ها به جز مواردی که به صراحت در قانون ذکر شده است باید تابع سیاست های وزارت صنعت، معدن و تجارت باشند. از این رو این بند می تواند اثرات مثبت قابل توجهی بر کسب و کار معادن داشته	اصلاح بند «الف» الف) ماده (۴) قانون به شرح زیر اصلاح می شود: در ماده (۴) قانون عبارت «صرفاً در مورد عناصر اصلی پرتوزا و مورد استفاده در صنایع هسته ای» بعد از عبارت «سازمان انرژی اتمی ایران» اضافه شود.	

ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافقت به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
	(ب) متن زیر به عنوان تبصره «۲» به ماده (۴) قانون الحاق می‌شود: تبصره «۲» - تشخیص پرتوزا بودن ماده معدنی به عهده کمیته‌ای متشکل از نمایندگان سازمان انرژی اتمی، وزارت صنعت معدن و تجارت، سازمان زمین‌شناسی است. آیین‌نامه این بند با همکاری دستگاه‌های یاد شده ظرف مدت سه ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. (پ) متن زیر به عنوان تبصره «۳» به ماده (۴) قانون الحاق می‌شود: تبصره «۳» - سازمان انرژی اتمی ایران مکلف است حداکثر ظرف مدت دو سال در مورد آزادسازی و یا ادامه فعالیت در مورد محدوده‌های دارای پرتوزایی که در اختیار آن سازمان است به وزارت صنعت، معدن و تجارت اظهار نظر کند. در صورت نیاز به تمدید، شورای عالی معادن فقط می‌تواند برای یک دوره به مدت ۶ ماه به سازمان مهلت دهد و گزارش اقدامات آن را به مجلس شورای اسلامی ارسال کند.					باشد. همچنین گفتنی است که تمام عناصر پرتوزا قابلیت استفاده در صنایع هسته‌ای را ندارند؛ از این رو پیشنهاد می‌شود به جای عبارت «عناصر اصلی پرتوزا» عبارت «عناصر اصلی پرتوزا و مورد استفاده در صنایع هسته‌ای» جایگزین شود.	(ب) متن زیر به عنوان تبصره «۲» به ماده (۴) قانون الحاق می‌شود: تبصره «۲» - تشخیص پرتوزا بودن ماده معدنی به عهده کمیته‌ای متشکل از نمایندگان سازمان انرژی اتمی، وزارت صنعت معدن و تجارت، سازمان زمین‌شناسی است. آیین‌نامه این بند با همکاری دستگاه‌های یاد شده ظرف مدت سه ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. بند «پ» موافقت
(۴)	(الف) ماده (۵) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود: ماده (۵) - وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است بستر لازم برای اکتشاف ذخایر معدنی به‌ویژه عناصر وارداتی معادن مورد نیاز کشور برای اشخاص حقیقی و حقوقی دارای اهلیت را فراهم کند. شرایط اهلیت در آیین‌نامه اجرایی این قانون که ظرف مدت سه ماه به پیشنهاد وزارت صنعت معدن و تجارت به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، تعیین می‌شود. (ب) متن زیر به عنوان تبصره «۴» به ماده (۵) قانون الحاق می‌شود: تبصره «۴» - وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است کارگروه «هماهنگی و سیاستگذاری اکتشاف منابع و ذخایر معدنی» با هدف سیاستگذاری یکپارچه، هماهنگی فعالیت‌های اکتشافی در کشور، تسریع در انجام وظایف حاکمیتی در حوزه اکتشاف منابع معدنی و انتشار عمومی			*		اصلاح بند «الف» عبارت عناصر وارداتی بیان شده در این بند دارای ابهام است. از این رو پیشنهاد می‌شود عبارت «مواد حیاتی، با توجه به شاخص ارزیابی واردات مواد اولیه و نقش آنها در توسعه زنجیره ارزش صنایع راهبردی کشور» جایگزین آن شود؛ که مصادیق آن هرساله توسط شورای عالی معادن اعلام شود. اصلاح کلی بند «ب» در خصوص بند «ب» نیز ذکر این نکته ضروری است که در حال حاضر ناهماهنگی، عدم انسجام و تداخل وظایف میان نهادها و سازمان‌های دخیل در حوزه اکتشاف منابع معدنی موجب موازی‌کاری، اتلاف منابع و عدم توسعه بخش اکتشاف منابع معدنی به‌ویژه اکتشافات عمقی شده است. همچنین داده‌های قابل اعتماد زمین‌شناسی و اکتشافی در اختیار بخش خصوصی قرار نگرفته و ریسک اکتشاف در کشور بالا رفته است. همه این موارد موجب تداوم تصدی‌گری دولت در بخش معدن شده و بهره‌وری معادن کاهش یافته است. تشکیل شورای هماهنگی و سیاستگذاری اکتشاف منابع	اصلاح بند «الف» (الف) ماده (۵) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود: ماده (۵) - وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است بستر لازم برای اکتشاف ذخایر معدنی به‌ویژه عناصر وارداتی مواد حیاتی مورد نیاز کشور برای اشخاص حقیقی و حقوقی دارای اهلیت را فراهم کند. شرایط اهلیت در آیین‌نامه اجرایی این قانون که ظرف مدت سه ماه به پیشنهاد وزارت صنعت معدن و تجارت به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، تعیین می‌شود. اصلاح کلی بند «ب» (ب) متن زیر به عنوان تبصره «۴» به ماده (۵) قانون الحاق می‌شود: وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است کارگروه «هماهنگی و سیاستگذاری اکتشاف منابع و ذخایر معدنی» با هدف سیاستگذاری یکپارچه، هماهنگی فعالیت‌های اکتشافی در کشور، تسریع در انجام وظایف حاکمیتی در

ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافقت به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
	مطالعات و داده‌های اکتشافی را ذیل شورای عالی معادن تشکیل دهد. آیین‌نامه نحوه تشکیل، ترکیب، وظایف و اختیارات، اداره جلسات و اجرای مصوبات آن، یک ماه پس از لازم‌الاجرا شدن وزارت صنعت، معدن و تجارت تدوین و تصویب می‌شود.					و ذخایر معدنی می‌تواند زمینه لازم برای ایجاد هماهنگی و انسجام در سیاستگذاری و اجرای عملیات اکتشاف منابع معدنی و مشخص کردن وظایف نهادها و سازمان‌های مختلف را ایجاد کند. اما این شورا باید با محوریت سازمان زمین‌شناسی به‌عنوان متولی بخش اکتشاف در کشور و ذیل وزارت صنعت، معدن و تجارت تشکیل شود و لزومی به تشکیل آن ذیل شورای عالی معادن نیست، زیرا شورای عالی معادن وظیفه و اختیاری درخصوص هماهنگی و سیاستگذاری در بخش اکتشاف کشور ندارد. همچنین «کارگروه» امکان سیاستگذاری و هماهنگی بخش اکتشاف کشور را نخواهد داشت و لازم است تا «شورای هماهنگی» در سطح وزارت صنعت، معدن و تجارت به این‌منظور تشکیل شود. ازسوی دیگر واگذاری نحوه تشکیل، ترکیب، وظایف و اختیارات به آیین‌نامه اجرایی به جهت ماهیت تقنین در صلاحیت مجلس شورای اسلامی بوده و به همین جهت واگذاری آن به نهادی غیر از مجلس شورای اسلامی مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی است. ازاین‌رو لازم است این موارد در حکم پیشنهادی تعیین تکلیف شود.	حوزه اکتشاف منابع معدنی و انتشار عمومی مطالعات و داده‌های اکتشافی را ذیل شورای عالی معادن تشکیل دهد. آیین‌نامه نحوه تشکیل، ترکیب، وظایف و اختیارات، اداره جلسات و اجرای مصوبات آن، یک ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون توسط شورای عالی معادن و وزارت صنعت، معدن و تجارت تدوین و تصویب می‌شود. شورایی با عنوان «شورای هماهنگی و سیاستگذاری اکتشاف منابع و ذخایر معدنی» تشکیل دهد. این شورا وظیفه سیاستگذاری یکپارچه، هماهنگی فعالیت‌های اکتشافی در کشور، تسریع در انجام وظایف حاکمیتی در حوزه اکتشاف منابع معدنی و انتشار عمومی مطالعات و داده‌های اکتشافی را برعهده دارد. اعضای این شورا شامل: ۱. رئیس سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور (رئیس شورا)، ۲. معاونت امور معادن و صنایع معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت، ۳. رئیس هیئت عامل سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران است. مصوبات جلسات شورا با امضای وزیر صنعت، معدن و تجارت قطعی و لازم‌الاجرا خواهد بود. منابع مورد نیاز برای تشکیل این شورا از محل درآمدهای حقوق دولتی معادن موضوع ماده (۱۴) این قانون تأمین خواهد شد.
(۵)	الف) تبصره «۳» ماده (۶) قانون به‌شرح زیر اصلاح می‌شود: در تبصره «۳» عبارت «با توجه به نوع ماده معدنی» بعد از عبارت «از زمان صدور پروانه اکتشاف» اضافه شود. ب) متن زیر به‌عنوان تبصره «۵» به ماده (۶) قانون الحاق می‌شود: تبصره «۵» - هزینه‌های اکتشاف حین استخراج معادن به‌عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی است و وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف به رعایت و لحاظ آن است.	*				موافقت با توجه به اینکه هزینه‌های انجام شده توسط اشخاصی که فعالیت معدنی انجام می‌دهند به‌صورت بدیهی جزو هزینه‌های قابل قبول مالیاتی است و هدف از این تبصره تأکید بیشتر روی این موضوع به‌ویژه مسئله اکتشاف حین استخراج است. این موضوع منجر به تشویق فعالین در جهت شناسایی بهتر ذخایر معدنی می‌شود.	

ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافقت به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
(۶)	الف) ماده (۸) قانون به شرح زیر اصلاح می شود: در ماده (۸) بعد از عبارت «کشف شده» عبارت «به همراه طرح بهره برداری» اضافه و در انتهای ماده جمله «مهلت مندرج در این ماده در موارد خارج از اختیار، بنا به تقاضای بهره بردار و حداکثر به مدت یک سال قابل تمدید است» اضافه شد. ب) متن زیر به عنوان تبصره «۲» به ماده (۸) قانون الحاق می شود: تبصره «۲» - وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است ظرف مدت یک ماه بعد از تسلیم درخواست و طرح بهره برداری معدن کشف شده (در صورت تطبیق طرح با ضوابط مربوط)، پروانه بهره برداری یا اجازه برداشت معدن را صادر کند و در مواردی که طرح بهره برداری دارای نقص باشد وزارت صنعت معدن و تجارت می تواند صدورخطاریه رفع نقص با اعطای مهلت به میزان حداکثر دو ماه دهد. پ) متن زیر به عنوان تبصره «۳» به ماده (۸) قانون الحاق می شود: تبصره «۳» - در صورتی که تکمیل اکتشافات و افزایش ذخایر معدنی توسط اکتشاف نهادهای دولتی و حاکمیتی صورت پذیرد ذخایر کشف شده جدید متعلق به دولت است و بهره برداری از ذخایر کشف شده جدید به متقاضیان صاحب صلاحیت از طریق مزایده واگذار می شود.			*		اصلاح کلی بند «پ» مفاد بند «پ» این ماده، در ماده (۳۲) آیین نامه اجرایی قانون معادن مصوب ۱۳۹۲ آمده است. بنابراین می توان به نحوی مفاد ماده (۳۲) آیین نامه را به عنوان تبصره الحاقی در این ماده استفاده کرد تا تبدیل به قانون شود. بند «ب» موافقت پ) متن زیر به عنوان تبصره «۳» به ماده (۸) قانون الحاق می شود: تبصره «۳» - وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با بهره گیری از توان فنی و مالی بخش خصوصی و سازمان های توسعه ای با استفاده از فناوری های پیشرفته اکتشافی، مطالعات کلان و ناحیه ای را برای شناسایی پتانسیل های معدنی در محدوده های مشخص با رعایت مفاد این قانون انجام دهد. چنانچه در نتیجه مطالعات مذکور به مناطق امیدبخش برخورد کند که مستلزم اکتشاف در مراحل بعدی است، به ترتیب زیر عمل می شود: الف) چنانچه محدوده بلامعارض باشد، وزارت صنعت، معدن و تجارت براساس مفاد این قانون و از طریق بخش خصوصی نسبت به صدور پروانه اکتشاف و در صورت نیاز به منظور تکمیل عملیات اقدام کند. استفاده از ظرفیت سازمان های توسعه ای صرفاً در صورتی ممکن است که پس از ۳ بار فراخوان عمومی، متقاضی از بخش خصوصی وجود نداشته باشد. ب) چنانچه محدوده مورد نظر دربرگیرنده محدوده عملیات معدنی اشخاص حقیقی یا حقوقی باشد، وزارت صنعت، معدن و تجارت ادامه عملیات اکتشاف را به دارنده پروانه عملیات واگذار می کند، در این صورت وی باید حداکثر ظرف سه ماه طرح لازم را برای ادامه عملیات تهیه و عملیات اکتشاف را شروع کند. در صورت عدم تمایل اشخاص مذکور، وزارت با حفظ حقوق دارنده پروانه عملیات، موظف است نسبت به ادامه عملیات اکتشاف تصمیم گیری کند.	متن اصلاحی

ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافقت به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
(۷)	الف) ماده (۹) قانون به شرح زیر اصلاح می شود: در ماده (۹) بعد از عبارت «سازمان انرژی اتمی ایران» عبارت «(صرفاً در مورد عناصر اصلی پرتوزا)» اضافه شود.					اصلاح بند «الف» با توجه به ابهام موجود در عبارت «عناصر اصلی پرتوزا» و احتمال بروز چالش هایی در اجرا، پیشنهاد می شود عبارت «ذخایر» پیش از آن اضافه شود. اصلاح بند «ب» واژه «عامل» مندرج در بند «ب» دارای ابهام است. همچنین منوط کردن اعطای پروانه بهره برداری به پرداخت هزینه های اکتشاف با فرایند تعریف شده می تواند موجب کند شدن فعالیت های معدنی شود. از این رو پیشنهاد می شود با توافق بر سر هزینه و اعلام آن به وزارت صمت، صدور پروانه بهره برداری ممکن شود.	اصلاح بند «الف» الف) ماده (۹) قانون به شرح زیر اصلاح می شود: در ماده (۹) بعد از عبارت «سازمان انرژی اتمی ایران» عبارت «(صرفاً در مورد <u>ذخایر</u> عناصر اصلی پرتوزا)» اضافه شود.
	ب) متن زیر به انتهای تبصره «۲» ماده (۹) قانون الحاق می شود: هزینه های اکتشاف با تأیید کارشناس رسمی دادگستری یا کارشناس ذی صلاح سازمان نظام مهندسی معدن یا با توافق فی مابین به قیمت روز محاسبه و توسط عامل منتخب قبل از صدور پروانه بهره برداری پرداخت می شود.					ب) متن زیر به انتهای تبصره «۲» ماده (۹) قانون الحاق می شود: هزینه های اکتشاف با تأیید کارشناس رسمی دادگستری یا کارشناس ذی صلاح سازمان نظام مهندسی معدن یا با توافق فی مابین به قیمت روز محاسبه و توسط <u>عامل بهره بردار</u> منتخب قبل از صدور پروانه بهره برداری توافق شود.	
	پ) متن زیر به عنوان تبصره «۴» به ماده (۹) قانون الحاق می شود: تبصره «۴» - پروانه بهره برداری معادن از تاریخ صدور به مدت ۲ سال قابل واگذاری نیست در صورت عدم تکمیل طرح بهره برداری و فعالیت معدن در مدت مذکور، بهره بردار مشمول حکم ماده (۲۰) این قانون می شود.			*		اصلاح کلی بند «پ» اعمال محدودیت بر واگذاری پروانه های بهره برداری با هدف جلوگیری از سوداگری و سفته بازی در تبادل آنها و ورود متقاضیان واقعی به فعالیت های معدنی است. با این حال ایجاد این ممنوعیت، با صدر ماده (۹) قانون که در آن پروانه بهره برداری، قابلیت توثیق در نهادهای مالی دارد، در تناقض است. از سوی دیگر با فرض اجرای این حکم، فعالیت های شرکت های تخصصی اکتشافی، با توجه به مخاطره پذیری بالای مرحله اکتشاف، از صرفه اقتصادی خارج می شود. از این رو به نظر می رسد پرداختن به موضوع جلوگیری از سوداگری پروانه های معدنی باید الزامات و جزئیاتی در نظر گرفت خارج از حوصله قانون معادن است. همچنین می توان از ابزار اعمال مالیات بر انتقال این مجوزها با کمک وزارت امور اقتصادی و دارایی بهره برد.	
	ت) متن زیر به عنوان تبصره «۵» به ماده (۹) قانون الحاق می شود: تبصره «۵» - بهره برداران معادن مکلفند حساب های بانکی مرتبط با معدن را در شهرستان محل وقوع معدن گشایش دهند.					اصلاح کلی بند «پ» بند «پ» به شرح زیر اصلاح می شود: پ) متن زیر به عنوان تبصره «۴» به ماده (۹) قانون الحاق می شود: تبصره «۴» - <u>آیین نامه اجرایی انتقال و واگذاری پروانه های بهره برداری با نظر به اهمیت جلوگیری از سوداگری و سفته بازی، با کمک ابزارهای مالیاتی و به منظور تسهیل فعالیت های اکتشافی، با پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی، ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون تهیه و به تصویب هیئت وزیران می رسد.</u> حذف بند «ت» ت) <u>متن زیر به عنوان تبصره «۵» به ماده (۹) قانون الحاق می شود:</u> <u>تبصره «۵» - بهره برداران معادن مکلفند حساب های بانکی مرتبط با معدن را در شهرستان محل وقوع معدن گشایش دهند.</u>	

ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافقت به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
(۸)	الف) ماده (۱۰) قانون به شرح زیر اصلاح می شود: در ماده (۱۰) عبارت «ماده (۷)» به «ماده (۸)» اصلاح و پس از عبارت «از بین اشخاص حقیقی و حقوقی» عبارت «دارای صلاحیت فنی و مالی» اضافه می شود. ب) متن زیر به عنوان تبصره «۳» به ماده (۱۰) قانون الحاق می شود: تبصره «۳» - بهره برداران معادن موظفند خوراک مورد نیاز واحدهای صنعتی متقاضی خرید و فراوری محصولات معادن مذکور را به قیمت روز با اولویت شهرستان محل معدن تأمین کنند.			*		حذف بند «ب» الزام معادن برای تأمین خوراک واحدهای صنعتی و معدنی در شهرستان محل معدن موجب خواهد شد تا مکانیزم های عرضه و تقاضا برای کشف قیمت مواد معدنی بلا اثر شود و واحدهای فراوری تعیین کننده قیمت مواد معدنی باشند. در این صورت فعالیت معدنی توجیه اقتصادی نداشته و تعطیلی و غیرفعال شدن معادن اتفاق خواهد افتاد.	بند «الف» موافقت
(۹)	الف) بند «۲» ماده (۱۲) قانون به شرح زیر اصلاح می شود: در بند «۲» عبارت «آشنا به حوزه صنعت و معدن و صنایع معدنی» بعد از عبارت «قضات عالی رتبه» اضافه شود. ب) بند «۶» ماده (۱۲) قانون به شرح زیر اصلاح می شود: ۶ دو نفر از اعضای کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر. پ) بند «الف» تبصره «۳» ماده (۱۲) قانون به شرح زیر اصلاح می شود: بند «الف» - اتخاذ تصمیم در موارد اختلاف دارندگان مجوز عملیات معدنی با یکدیگر. ت) بند «ت»، تبصره «۳» ماده (۱۲) قانون به شرح زیر اصلاح می شود: بند «ت» - اتخاذ تصمیم درخصوص محاسبه حقوق دولتی براساس استخراج واقعی کمتر از میزان مندرج در پروانه بهره برداری. ث) تبصره «۶» ماده (۱۲) قانون حذف می شود. ج) متن زیر به عنوان تبصره «۸» به ماده (۱۲) قانون الحاق می شود: تبصره «۸» - شورای عالی معادن مکلف است حداکثر ظرف مدت ۲ ماه از زمان ارجاع پرونده ها به دبیرخانه این شورا رأی قطعی صادر کند.			*		حذف بند «ب» حذف حقوق دان آشنا به قوانین حوزه صنعت و معدن از ترکیب شورای عالی معادن می تواند تبعات منفی قابل توجهی در جهت بررسی حقوقی آرا این شورا داشته باشد. در این بند اضافه شدن اعضای کمیسیون صنایع و معادن به جای حقوق دان بوده است. اصلاح بند «ج» مکلف کردن شورای عالی معادن به دعوت از اشخاص حقیقی یا حقوقی می تواند فرایند بررسی پرونده ها را در آن پیچیده و زمان بر کند. در بسیاری از تصمیم گیری ها نیز اشخاص تمایلی به حضور در جلسه ندارند. این دعوت تنها جایی اهمیت پیدا می کند که موضوع تصمیم گیری درخصوص مفاد ماده (۲۰) و سلب صلاحیت باشد، که در حال حاضر نیز صورت می گیرد. از این پیشنهاد می شود تکلیف صرفاً به این موارد محدود شود. الحاق به رغم پیشنهادات مندرج در ماده (۱۰) طرح اصلاح، اما موضوع نحوه تشکیل جلسات شورای عالی معادن هنوز می تواند دچار برخی چالش ها باشد. در تبصره «۴» ماده (۱۲) قانون معادن بیان شده که تصمیمات این شورا با حداقل ۴ رأی قطعی و لازم الاجراست.	بند «الف» موافقت حذف بند «ب» ب) بند «۶» ماده (۱۲) قانون به شرح زیر اصلاح می شود. ج) دو نفر از اعضای کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر. بند «پ» موافقت بند «ت» موافقت حذف بند «ث» بند «ج» موافقت

ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافقت به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
	چ) متن زیر به عنوان تبصره «۹» به ماده (۱۲) قانون الحاق می شود: تبصره «۹» - شورای عالی معادن و شورای معادن استان ها موظفند تا قبل از صدور هر گونه رأی در خصوص پرونده های مطرح شده پیرامون مفاد ماده (۲۰) این قانون، اشخاص حقیقی یا حقوقی مرتبط با پرونده را جهت اخذ دفاعیات و ارائه مدارک و مستندات لازم دعوت کنند. دعوت نامه باید ۲ هفته کاری قبل از تشکیل جلسه شورا تنظیم و به آخرین آدرس موجود در پرونده ذی نفع ارسال شود.						چ) متن زیر به عنوان تبصره «۹» به ماده (۱۲) قانون الحاق می شود: تبصره «۹» - شورای عالی معادن و شورای معادن استان ها موظفند تا قبل از صدور هر گونه رأی در خصوص پرونده های مطرح شده پیرامون مفاد ماده (۲۰) این قانون، اشخاص حقیقی یا حقوقی مرتبط با پرونده را جهت اخذ دفاعیات و ارائه مدارک و مستندات لازم دعوت کنند. دعوت نامه باید ۲ هفته کاری قبل از تشکیل جلسه شورا تنظیم و به آخرین آدرس موجود در پرونده ذی نفع ارسال شود. الحاقی در خصوص حدنصاب تشکیل جلسات شورای عالی معادن تبصره «۱۰» ماده (۱۲) قانون معادن به شرح زیر اصلاح می شود: تبصره «۱۰» - شورای عالی معادن با حضور حداقل ۷ نفر از اعضا رسمیت خواهد داشت و مصوبات آن با رأی اکثریت نسبی حاضرین در جلسه قطعی و لازم الاجراست ولی این امر مانع اعتراض در دیوان عدالت اداری نیست.
(۱۰)	ماده (۱۲) مکرر - دولت مکلف است به منظور حمایت توسعه و ارتقای جایگاه بخش معدن و صنایع معدنی در اقتصاد ملی: الف) شورای معادن را در هر استان با ترکیب، وظایف و اختیارات زیر تشکیل دهد: ترکیب شورا: ۱. استاندار به عنوان رئیس شورا (غیر قابل تفویض)، ۲. رئیس سازمان صنعت معدن و تجارت (دبیر شورا)، ۳. یک نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجمع نمایندگان استان (به عنوان ناظر)، ۴. رئیس کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی استان، ۵. یک نفر از قضات آشنا به امور معادن با معرفی رئیس دادگستری استان، ۶. یک نفر از بهره برداران باتجربه و متخصص در امور معدنی با انتخاب خانه معدن استان،			*		اصلاح بند «الف» لازم است در اصلاحیه پیشنهاد شده در جزء «۳» بند «الف» ماده (۱۲) مکرر حتماً ذکر شود «بدون حق رأی». همچنین انتخاب قاضی توسط رئیس کل دادگستری استان در کمیسیون مذکور، مغایر بند «۲» اصل (۱۵۸) قانون اساسی است و باید با معرفی رئیس قوه قضائیه باشد.	جزء «۳» و «۵» بند «الف» ماده (۱۰) طرح به شرح زیر اصلاح می شود: ۳. یک نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجمع نمایندگان استان (به عنوان ناظر) بدون حق رأی. ۵. یک نفر از قضات آشنا به امور معادن با معرفی رئیس دادگستری استان رئیس قوه قضائیه.

ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافقت به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
	۷. رئیس سازمان نظام مهندسی معدن استان، ۸. مدیرکل حفاظت محیط زیست استان، ۹. مدیرکل منابع طبیعی استان. ب) مصوبات شورای معادن استان در محدوده اختیارات و وظایف تفویض شده ازسوی شورای عالی معادن پس از تأیید رئیس شورا قابل اجراست. پ) حساب‌های بانکی و گردش مالی خرید و فروش معادن با رعایت ضوابط قانونی، باید در استان‌های محل ذخایر معدنی انجام پذیرد و دفاتر مالی و قانونی مربوط در استان‌های مذکور مستقر می‌شود و حوزه مالیاتی آنها در همان استان‌ها تعیین می‌شود و شورای معادن استان موظف است بر اجرای این جزء نظارت کند. ت) سازمان‌های توسعه‌ای مانند سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو) و سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) و نهادهای عمومی غیردولتی با رعایت سیاست‌های کلی و قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی و قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مکلفند نسبت به سرمایه‌گذاری در معدن و صنایع معدنی اولویت قائل شوند. ث) درآمدهای حاصل از بخش معدن شامل حقوق دولتی با رعایت ماده (۱۴) این قانون حق انتفاع پروانه بهره‌برداری (دولتی)، عواید حاصل از ماده (۳۵) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴/۲/۱ و عواید حاصل از تبصره‌های «۲» و «۳» ماده (۶) این قانون را به حساب ویژه‌ای که به این منظور نزد خزانه‌داری کل کشور تعیین می‌شود، واریز کند تا در قالب قانون بودجه سنواتی در امور ذیل صرف کند و این اعتبار صددرصد (۱۰۰٪) تخصیص یافته تلقی می‌شود و هرگونه هزینه دیگر مشمول تصرف غیرقانونی در اموال عمومی است: ۱. تکمیل زیربنایها و زیرساخت‌های مورد نیاز برای معادن و زیرساخت‌های عمومی صنایع معدنی، ۲. اجرای تبصره «۶» ماده (۱۴) این قانون (با اولویت مناطق مجاور درگیر محدوده معدنی) و مواد (۲۵) و (۳۱)						

ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافقت به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
	این قانون و ماده (۳۵) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، ۳. تشویق صادرات محصولات صنایع معدنی دارای ارزش افزوده بالا، ۴. تکمیل نقشه‌های پایه زمین‌شناسی، شناسایی، پی‌جویی و اکتشاف عمومی کلیه ظرفیت‌های معدنی کشور. ج) جذب مشارکت بخش خصوصی در طرح‌های سازمان‌های توسعه‌ای و در آن صورت سهم‌آورده سازمان‌های توسعه‌ای و تفاوت قیمت ارزش‌دارایی متعلق به آنها در مشارکت نسبت به ارزش دفتری آنها، ناشی از تجدید ارزیابی، مشمول مالیات با نرخ صفر می‌شود. چ) به‌منظور حفظ سرمایه‌های ملی و بهره‌برداری مناسب از شبکه راه‌های کشور، وزارت صنعت، معدن و تجارت و نیروی انتظامی مکلفند طبق قوانین، اقدامات لازم را برای رعایت وزن مجاز در حمل بار جاده‌ای به عمل آورند. ح) هرگونه خسارات وارده بر اشخاص در منطقه با تأیید شورای عالی استان به خسارت‌دیده پرداخت می‌شود.						
(۱۱)	الف) ماده (۱۴) قانون به‌شرح زیر اصلاح می‌شود: در ماده (۱۴) بعد از عبارت «درصدی از بهای ماده معدنی» عبارت «یا از سود خالص سالیانه ناشی از فروش ماده معدنی یا از متوسط ارزش ماده معدنی» اضافه شود. ب) تبصره «۵» ماده (۱۴) قانون به‌شرح زیر اصلاح می‌شود:			*		اصلاح کل بند «الف» ذکر برخی موارد کیفی مؤثر در محاسبه حقوق دولتی (مانند محل و موقعیت معدن، شرایط و موقعیت منطقه، تعهدات بهره‌بردار) در قانون فعلی موجب شده چنین تلقی برای بهره‌برداران و فعالان معدنی صورت گیرد که حقوق دولتی برای هر معدن به‌صورت منحصربه‌فرد باید محاسبه شود؛ درحالی‌که این مسئله تنها موجب بروز مشکلات اجرایی و حقوقی برای وزارت صمت و درنتیجه کاهش درآمدهای دولت از این ناحیه خواهد شد. همچنین محاسبه حقوق دولتی بر مبنای سود خالص ناشی از فروش ماده معدنی، دارای ابهامات زیادی است که کار را برای دستگاه مجری بسیار پیچیده می‌کند. بنابراین پیشنهاد می‌شود این بند حذف شود. اصلاح بند «ب» یکی از چالش‌های عملیات اکتشاف و بهره‌برداری از معادن، تهدیداتی است که معیشت و کیفیت زندگی جوامع روستایی و	الف) ماده (۱۴) قانون به‌شرح زیر اصلاح می‌شود: ماده ۱۴ - دارندة پروانه بهره‌برداری باید درصدی از بهای ماده معدنی یا از سود خالص سالیانه ناشی از فروش ماده معدنی یا از متوسط ارزش ماده معدنی موضوع پروانه را به نرخ روز در سر معدن به‌صورت استخراج شده یا کانه‌آرایی شده یا فراوری شده در چارچوب بودجه مصوب با پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و تصویب شورای عالی معادن به‌عنوان حقوق دولتی به وزارت صنعت، معدن و تجارت پرداخت کند. ضوابط تعیین زمان و میزان درصد یاد شده با توجه به عوامل مؤثری همچون نوع و کیفیت ماده معدنی و میزان و نوع کانه‌آرایی یا فراوری در آیین‌نامه اجرایی این قانون مشخص می‌شود. درآمدهای حاصل از اجرای این ماده به‌حساب خزانه‌داری کل کشور منظور می‌شود.

ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافقت به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
	در انتهای تبصره «۵» عبارت «ده درصد (۱۰٪)» جایگزین عبارت «بیستدرصد (۲۰٪)» شود. پ) تبصره «۶» ماده (۱۴) قانون به شرح زیر اصلاح می شود: در تبصره «۶» بعد از عبارت «زیرساخت» عبارت «امور عمرانی» اضافه شود. ت) متن زیر به عنوان تبصره «۱۲» به ماده (۱۴) قانون الحاق می شود: تبصره «۱۲» - وزارت صنعت معدن و تجارت مکلف است تا حداکثر ۳ ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون کلیه عملیات محاسبه درصد و میزان وصول و بدهی حقوق دولتی معادن را توسط سامانه های الکترونیکی وزارت صنعت، معدن و تجارت انجام دهد و کلیه اطلاعات مربوط به آن شامل مبنای محاسبه حقوق دولتی، حقوق دولتی محاسبه شده برای هر معدن، میزان وصول حقوق دولتی، بدهی بهره برداران را به صورت شفاف و برخط در دسترس عموم قرار دهد. ث) متن زیر به عنوان تبصره «۱۳» به ماده (۱۴) قانون الحاق می شود: تبصره «۱۳» - وزارت صنعت معدن و تجارت مکلف است تا ابزارهای نظارتی لازم اعم از نقشه برداری، استفاده از پهپاد (پرنده هدایت پذیر از دور)، تصاویر ماهواره ای، باسکول (قپان) های هوشمند، سامانه های الکترونیکی را برای نظارت دقیق بر میزان استخراج معادن کشور فراهم کند و از معادن بازدیدهای دوره ای به عمل آورد. منابع لازم برای اجرای این تبصره از محل درآمدهای ناشی از اجرای این ماده تأمین خواهد شد. ج) متن زیر به عنوان تبصره «۱۴» به ماده (۱۴) قانون الحاق می شود: تبصره «۱۴» - معادن واقع در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی تابع مقررات این قانون هستند.					عشایری پیرامون پهنه های مورد بهره برداری را تحت الشعاع قرار داده است. به این صورت که بعضاً راه دسترسی به معدن لاجرم از وسط اراضی کشاورزی عبور می کند و در این شرایط علاوه بر از بین رفتن زمین کشاورزی، رضایت مالک زمین به نحو مناسبی جلب نمی شود. از سوی دیگر بعضاً به سبب آلودگی هایی که قبل، حین و بعد از اکتشاف و بهره برداری از معادن ایجاد می شود چشمه های آبیاری و کیفیت خاک و محصولات تولیدی مزارع و باغات کشاورزان با آلودگی مواجه می شوند و اقتصاد خانوارها به خطر می افتد. این مشکلات در کنار عدم بهره مندی عادلانه ساکنان مناطق روستایی و عشایری از اقتصاد و ارزش افزوده چنین پروژه های پربازده، به محلی برای اعتراض مردم و حتی نمایندگان مجلس شورای اسلامی تبدیل شده ولی کماکان این دغدغه ها در اصلاحیه قانون مرتفع نشده است. اضافه کردن عبارت «امور عمرانی» در تبصره «۶» ماده (۱۴) بخشی از دغدغه ها را رفع می کند. ولی چند ملاحظه دارد. اولاً همان گونه که ذکر شد در اثر عملیات مذکور بخشی از اراضی کشاورزی و منابع طبیعی و چشمه ها دچار آلودگی و تخریب می شوند. بنابراین علاوه بر امور عمرانی می توان بحث «احیا و بازسازی اراضی کشاورزی و چشمه های آب آلوده یا تخریب شده» نیز به محل مصرف حقوق دولتی مورد نظر اضافه شود. البته بحث هزینه کرد برای احیا و بازسازی در ماده (۲۵) قانون فعلی نیز آمده است ولی تخصیص پایینی دارد. ضمن اینکه در این طرح، ماده (۲۵) مورد اصلاح قرار نگرفته است. از این جهت می توان متن پیشنهادی را می توان هم به این قسمت اضافه کرد و هم در قالب اصلاحیه ای برای ماده (۲۵) آورد. ثانیاً طبق قانون فعلی در این تبصره بیان شده که ۱۵ درصد حقوق دولتی برای امور زیرساخت و توسعه رفاه شهرستان با اولویت بخشی که معدن در آن واقع شده است هزینه شود. بنابراین صرف اولویت دادن نمی تواند به جبران خسارت های وارد شده به مناطقی که معدن در آن واقع شده است بیانجامد. بنابراین پیشنهاد می شود که به جای عبارت «شهرستان با اولویت بخشی» عبارت «مناطق روستایی و عشایری» جایگزین شود. حذف بند «ج»	بند «پ» به شرح زیر اصلاح می شود: پ) تبصره «۶» ماده (۱۴) قانون به شرح زیر اصلاح می شود: در تبصره «۶» بعد از عبارت «زیرساخت» عبارت «امور عمرانی و احیا و بازسازی اراضی کشاورزی و چشمه های آب آلوده یا تخریب شده» اضافه شود. همچنین به جای عبارت «شهرستان با اولویت بخشی» عبارت «مناطق روستایی و عشایری» جایگزین شود. بند «ت» موافقت بند «ث» موافقت بند «ج» موافقت

ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافقت به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
	(چ) متن زیر به عنوان تبصره «۱۵» به ماده (۱۴) قانون الحاق می شود: تبصره «۱۵» - بهره برداران معادن در اجرای پروژه های خود مکلفند پیمانکاران، کارگران و کارشناسان بومی شهرستان محل معدن را در اولویت قرار دهند. (ح) متن زیر به عنوان تبصره «۱۶» به ماده (۱۴) قانون الحاق می شود: تبصره «۱۶» - به وزارت صنعت، معدن و تجارت اجازه داده می شود تا سقف یک درصد (۱/۱٪) از منابع تبصره «۴» این ماده را در حساب خاص نزد خزانه داری کل کشور منظور کند و معادل آن را از محل ردیف اعتباری برای ایجاد انگیزه، تشویق و آموزش کارکنان خود هزینه کند. وجوه پرداختی به استناد این تبصره به عنوان پاداش وصولی از شمول مالیات و کلیه مقررات مغایر مستثناست. (خ) متن زیر به عنوان تبصره «۱۷» به ماده (۱۴) قانون الحاق می شود: تبصره «۱۷» - به منظور تبدیل درآمدهای حاصل از اجرای ماده (۱۴) قانون معادن به ثروت های ماندگار، مولد و سرمایه های زاینده در زنجیره های معدنی و فراوری آن و نیز حفظ سهم نسل های آینده از منابع و ذخایر معدنی مطابق اساسنامه ای که به تصویب هیئت وزیران می رسد سالیانه پنجاه درصد (۵۰٪) منابع درآمدی ماده (۱۴) قانون به جزء درآمد تبصره «۶» آن به عنوان سهم دولت به صندوق توسعه ملی واریز می شود					الزام بهره برداران در راستای به کارگیری پیمانکاران و کارگران با ویژگی خاص دخالت در امور شرکتی محسوب می شود. پیشنهاد می شود این بند حذف شود. حذف بند «خ» درخصوص بند «خ» و واریز ۵۰ درصد از درآمدهای ناشی از حقوق دولتی معادن به صندوق توسعه ملی، به جز درآمد تبصره «۶» ماده (۱۴)، باید این نکته را مدنظر قرار داد که بخش معدن برای توسعه نیازمند سرمایه گذاری در مواردی همچون ایجاد زیرساخت ها، انجام اکتشافات پایه و ... است و در صورت عدم تحقق آن امکان بهره بردن پایدار کشور از درآمدهای ناشی از استخراج مواد معدنی امکان پذیر نخواهد بود. از سویی دیگر صندوق توسعه ملی اساساً با هدف تبدیل بخشی از عواید ناشی از فروش نفت، گاز و میعانات گازی و فراورده های نفتی به ثروت های ماندگار، مولد و سرمایه های زاینده اقتصادی و نیز حفظ سهم نسل های آینده از منابع نفت، گاز و فراورده های نفتی تشکیل شده است و به طور مشخص، ذی نفع عواید صادراتی محصولات یاد شده است. به تعبیر دیگر، صندوق توسعه ملی یک صندوق ارزی است. بنابراین تخصیص این منابع به صندوق با مأموریت ها و طراحی های اولیه آن تناسبی نداشته و به منزله اصلاحات اساسی در موجودیت صندوق توسعه ملی و مأموریت های آن است. همچنین واگذاری نحوه واریز به صندوق توسعه ملی براساس آیین نامه مصوب هیئت وزیران به دلیل ماهیت تقنینی مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی است. از سوی دیگر مطابق نظریه تفسیری مقام معظم رهبری مدظله العالی درخصوص سیاست های کلی برنامه پنج ساله ششم توسعه که طی نامه شماره ۱/۳۰۷۶۱ مورخ ۱۳۹۵/۰۶/۱۴ ابلاغ شده است، تغییرات معموله در اساسنامه صندوق توسعه ملی باید با اذن ایشان انجام شود. الحاقی ۱ همچنین لازم است استفساریه مذکور در ثبت ۳۸۸، درخصوص مستثنا شدن مواد معدنی ماده معدنی جزء عرفی یا تابع ارضی موقوفه از حکم ماده (۱۴)، نیز به عنوان تبصره به قانون الحاق شود.	حذف بند «ج» (چ) متن زیر به عنوان تبصره «۱۵» به ماده (۱۴) قانون الحاق می شود: تبصره «۱۵» - بهره برداران معادن در اجرای پروژه های خود مکلفند پیمانکاران، کارگران و کارشناسان بومی شهرستان محل معدن را در اولویت قرار دهند. بند «ح» موافقت (خ) متن زیر به عنوان تبصره «۱۷» به ماده (۱۴) قانون الحاق می شود: تبصره «۱۷» - به منظور تبدیل درآمدهای حاصل از اجرای ماده (۱۴) قانون معادن به ثروت های ماندگار، مولد و سرمایه های زاینده در زنجیره های معدنی و فراوری آن و نیز حفظ سهم نسل های آینده از منابع و ذخایر معدنی مطابق اساسنامه ای که به تصویب هیئت وزیران می رسد سالیانه پنجاه درصد (۵۰٪) منابع درآمدی ماده (۱۴) قانون به جزء درآمد تبصره «۶» آن به عنوان سهم دولت به صندوق توسعه ملی واریز می شود الحاقی ۱ متن زیر به عنوان تبصره «۱۸» به ماده (۱۴) قانون الحاق می شود: تبصره «۱۸» - ماده معدنی جزء عرفی یا تابع ارضی موقوفه از حکم ماده (۱۴) استثنا است.

ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافقت به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
						الحاقی ۲ عمده حقوق دولتی معادن توسط معادن بزرگ پرداخت می‌شود. معادن بزرگ کشور مانند معادن مس سرچشمه، می‌دوک و سونگون، معادن سنگ آهن سنگان، چادرملو، گل‌گهر، جلال‌آباد و چاه‌گز، معادن سرب و روی انگوران و مهدی‌آباد، معدن طلای زرشوران و ...، ۷۵-۷۰ درصد کل درآمد دولت از محل حقوق دولتی را پرداخت می‌کنند. سایر معادن کوچک و متوسط سهمی ۲۵ تا ۳۰ درصدی از پرداخت حقوق دولتی معادن را به خود اختصاص داده‌اند. از این‌رو لازم است نظام جداگانه‌ای جهت محاسبه و پرداخت حقوق دولتی معادن بزرگ تعریف شود.	الحاقی ۲ درخصوص حقوق دولتی معادن بزرگ متن زیر به‌عنوان تبصره «۱۹» به ماده (۱۴) قانون الحاق می‌شود: تبصره «۱۹» - برای معادن بزرگ که توسط شورای عالی معادن تعیین می‌شوند، حقوق دولتی براساس موافقت‌نامه‌های منعقد شده میان دولت و بهره‌بردار و با تأیید شورای عالی معادن محاسبه و اخذ می‌شود. نحوه انعقاد موافقت‌نامه و شرایط آن ظرف ۳ ماه در آیین‌نامه اجرایی این قانون مشخص خواهد شد.
(۱۲)	متن زیر به‌عنوان تبصره به ماده (۱۵) قانون الحاق می‌شود: تبصره - حمل و استفاده از مواد باطله موضوع این ماده در زمان اعتبار پروانه بهره‌برداری به‌جز در محدوده معدن مستلزم اخذ اجازه برداشت و پرداخت حقوق دولتی است.	*				موافقت این ماده در راستای کاهش انحرافات پرداخت حقوق دولتی خواهد شد.	
(۱۳)	الف) ماده (۱۹) قانون به‌شرح زیر اصلاح می‌شود: عبارت «مراجع قضایی از طریق فرماندهی نیروی انتظامی و سایر ضابطین قضایی مکلفند» جایگزین عبارت «مأموران انتظامی موظفند» شود. ب) تبصره «۱» ماده (۱۹) قانون به‌شرح زیر اصلاح می‌شود: در تبصره «۱» عبارت «فرماندهی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و سایر ضابطین قضایی مکلفند» جایگزین عبارت «نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مکلف است» شد. پ) تبصره «۳» ماده (۱۹) قانون به‌شرح زیر اصلاح می‌شود: در صدر تبصره «۳» جمله «مراجع قضایی مکلفند از طریق فرماندهی نیروی انتظامی و سایر ضابطین قضایی بلافاصله نسبت به رفع مزاحمت اقدام کند» اضافه شود. ت) متن زیر به‌عنوان تبصره «۴» به ماده (۱۹) قانون الحاق می‌شود: تبصره «۴» - به‌منظور صیانت از ذخایر معدنی، وزارت صنعت، معدن و تجارت در تمام مراحل رسیدگی به دعاوی و شکایات موضوع این قانون از پرداخت هزینه دادرسی معاف است.	*				موافقت اصلاح ماده (۱۹) قانون معادن در جهت حمایت حقوقی از دارندگان پروانه‌های فعالیت‌های معدنی است.	

ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافقت به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
(۱۴)	ماده (۲۰) قانون به شرح زیر اصلاح می شود: در ماده (۲۰) بعد از عبارت «تعهدات» عبارت «قانونی براساس طرح ارائه شده» اضافه و عبارت «مهلت سه ماهه» جایگزین عبارت «مهلتی مناسب» و عبارت «اقدامی ننموده و یا اقدام انجام شده براساس دلایل و مستندات ارائه شده از سوی بهره بردار با تأیید شورای عالی معادن کافی نباشد، ملزم به پرداخت جریمه و خسارات ناشی از عدم انجام تعهدات و یا در نهایت سلب صلاحیت می شوند و تشخیص این موارد با شورای عالی معادن خواهد بود» جایگزین عبارت «اقدامی ننمایند و یا اقدام انجام شده کافی نباشد با تأیید شورای عالی معادن ملزم به پرداخت خسارات ناشی از عدم انجام تعهدات مربوط می شوند و یا در نهایت برای ادامه عملیات مربوط فاقد صلاحیت شناخته می شوند. انجام این عمل در اعتبار پروانه بهره برداری و یا حقوق اشخاص ثالث تأثیری ندارد» شود.			*		الحاقی اصل مباحث مطرح شده در ماده (۲۰) سلب صلاحیت دارند مجوز معدنی در صورت عدم عمل به تعهدات است؛ که مهم ترین ابزار وزارت صمت در اعمال نظارت بر معادن می باشد. در تبصره «۱» این ماده مواردی که خارج از ید و اراده دارندگان مجوز از شمول آن مستثنا شده است. از جمله مواردی که باعث راکد شدن مجوزهای معدنی (در مراحل مختلف) می شود، نبود محدودیت در استفاده از شرایط خارج از ید می باشد. اگرچه برخی مصادیق در آیین نامه اجرایی این قانون در خصوص موارد خارج از ید مطرح شده است، اما نبود محدودیت و منوط کردن سایر شرایط به تشخیص افراد موجب شده ابزار نظارتی وزارت صمت بر معادن اثر قابل توجهی نداشته باشد. از این رو به نظر می رسد باید امکان استفاده از شرایط خارج از ید به منظور تسهیل فضای کسب و کار معدنی محدود شود. باین حال با توجه به شرایط متفاوتی که هر معدن کار در مناطق مختلف با آن روبه رو است، باید آیین نامه ای در خصوص این محدودیت توسط دولت تدوین شود.	موافقت با بندهای پیشنهادی الحاقی اعمال محدودیت بر موارد خارج از ید متن زیر به عنوان تبصره به ماده (۳) قانون الحاق می شود: <u>تبصره «۲» - امکان استفاده از موارد خارج از ید مشتمل بر شرایط و تعداد مرتبه های آن برای دارندگان مجوزهای معدنی، حداکثر سه ماه پس از لازم الاجرا شدن قانون توسط وزارت تهیه و ابلاغ می شود.</u>
(۱۵)	متن زیر به عنوان یک تبصره به ماده (۲۱) قانون الحاق می شود: تبصره- نرخ اعلامی از سوی کارشناسان رسمی دادگستری با تأیید وزارت صمت معدن و تجارت برای یکبار قابل ارزیابی مجدد از طریق هیئت ۳ نفره کارشناس رسمی دادگستری خواهد بود. بهره بردار قبلی مکلف است نسبت به عودت اصل پروانه بهره برداری و اعلام شماره حساب برای دریافت هزینه های ارزیابی شده اقدام کند.	*				موافقت تعیین هیئت سه نفری برای ارزیابی مجدد هزینه های اعلام شده از سوی بهره بردار قبلی از نکات مثبت این حکم است.	
(۱۶)	متن زیر به عنوان تبصره «۴» به ماده (۲۲) قانون الحاق می شود: تبصره «۴» - شناسایی و پی جویی عملیات مواد معدنی برای دارندگان پروانه اکتشاف و مطالعه کنندگان دارای مجوز پهنه های اکتشافی در اراضی ملی منابع طبیعی و زیستگاه های محیط زیست نیاز به اخذ مجوز مراجع قانونی مربوط ندارد.		*			مخالفت با توجه به اینکه شناسایی و پی جویی مواد معدنی (مانند نمونه برداری از سطح زمین، انجام پروازهای ژئوفیزیکی و ...) شامل هیچ گونه عملیات تخریبی نیست، نیازی به مجوز از سوی سازمان های مربوطه نیز ندارد. این حکم همچنین دارای تناقض است؛ زیرا مراحل یاد شده لازم است پیش از اخذ پروانه اکتشاف انجام شود.	حذف ماده متن زیر به عنوان تبصره «۴» به ماده (۲۲) قانون الحاق می شود. تبصره «۴» - شناسایی و پی جویی عملیات مواد معدنی برای دارندگان پروانه اکتشاف و مطالعه کنندگان دارای مجوز پهنه های اکتشافی در اراضی ملی منابع طبیعی و زیستگاه های محیط زیست نیاز به اخذ مجوز مراجع قانونی مربوط ندارد.

ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافقت به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
(۱۷)	متن زیر به عنوان تبصره «۲» به ماده (۲۳) قانون الحاق و تبصره آن به تبصره «ا» تغییر می یابد: تبصره «۲» - وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است آیین نامه تعیین حریم محدوده اکتشافی و معادن را ظرف مدت سه ماه به تصویب هیئت وزیران رساند.	*				موافقت تعیین حریم برای محدوده های معدنی با هدف تأمین امنیت سرمایه گذاری اتفاق می افتد و قابل واگذاری به شخص ثالث نیست. در گذشته با توجه به فقدان امکانات و فناوری های پیشرفته، حریم یابی با چالش هایی مواجه بود اما امروزه با رشد فناوری و استفاده از تجهیزات جدید امکان تعیین دقیق حریم معادن وجود دارد. بنابراین لازم است تا وزارت صنعت، معدن و تجارت حریم معادن را با انجام محاسبات دقیق و براساس ضوابط فنی تعیین کند تا مشکلات و چالش های ایجاد شده درخصوص در نظر گرفتن حریم های معدنی (بیش از اندازه متعارف) ایجاد نشود و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی بتوانند در محدوده مجاز به فعالیت های خود بپردازند.	
(۱۸)	الف) ماده (۲۴) قانون به شرح زیر اصلاح می شود: در صدر ماده (۲۴) عبارت «یک ماه» جایگزین عبارت «دو ماه» و همچنین عبارت «با ذکر مستندات قانونی» بعد از عبارت «صدور پروانه اکتشاف» اضافه و در انتهای آن عبارت «دو ماه» جایگزین «سه ماه» شود. ب) بند «پ» ماده (۲۴) قانون به شرح زیر اصلاح می شود: در انتهای بند «پ» ماده (۲۴) عبارت «و بستر رودخانه های دائمی» اضافه شود. پ) بند «ج» ماده (۲۴) قانون به شرح زیر اصلاح می شود: در انتهای بند «ج» ماده (۲۴) عبارت «و واحدهای وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح» اضافه شود. ت) تبصره «۱» ماده (۲۴) قانون به شرح زیر اصلاح می شود: در انتهای تبصره «۱» ماده (۲۴) جمله «دستگاه های مذکور مکلفند مشخصات محدوده های ممنوع موضوع این ماده و ضوابط و شرایط انجام فعالیت های معدن در محدوده ها و حریم فوق الذکر را تدوین و به صورت برخط در سامانه های الکترونیکی مربوط به وزارت صنعت، معدن و تجارت اعلام کنند به طوری که مناطق ممنوعه، آزاد و مشروط برای انجام فعالیت معدنی به همراه ضوابط فنی و اجرایی آن به طور شفاف اعلام شود.» اضافه شود. ث) متن زیر به عنوان تبصره «۶» ماده (۲۴) قانون الحاق می شود: تبصره «۶» - وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است حداکثر ۳ ماه پس از تصویب این قانون، نسبت به اعلام عمومی و برخط کلیه اطلاعات پهنه های اکتشافی،	*				الحاقی تسریع در پاسخ دهی دستگاه ها به استعلام های مربوطه جهت اخذ مجوزهای مورد نظر اعم از اکتشاف و بهره برداری، در راستای بهبود فضای کسب و کار امر لازم و پذیرفتنی است. ولی بخشی از اراضی هستند که هنوز مالکیت آنها تعیین تکلیف نشده و پرونده های اختلاف مالکیتی در نوبت رسیدگی در مراجع قضایی و اداری قرار دارد. غالباً رسیدگی به این پرونده ها پروسه ای زمان بر است و ظرف زمانی یک ماه برای این گونه اراضی شاید منطقی نباشد.	موافقت با بندهای پیشنهادی الحاقی متن زیر به عنوان تبصره «۷» ماده (۲۴) قانون الحاق می شود: تبصره «۷» - «اراضی موضوع بندهای «ت» و «ج» این ماده که مالکیت آنها تعیین تکلیف نشده است، تا زمان اعلام رأی قطعی از شمول این ماده مستثناست.»

ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافقت به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
	محدوده‌های معدنی و معادن کشور شامل موقعیت و مختصات جغرافیایی محدوده یا معدن، وضعیت فعلی، نام و مشخصات دارنده مجوز، تاریخچه محدوده یا معدن، میزان استخراج معدن، مشخصات فنی معدن، تصویر کلیه مجوزهای معدن از ابتدا تاکنون، گزارش‌ها و طرح‌های اکتشاف و بهره‌برداری و سایر اطلاعات مربوطه اقدام کند به گونه‌ای که وضعیت پهنه‌ها، محدوده‌های معدنی و معادن کشور به صورت برخط قابل نظارت و رصد توسط شهروندان و نهادهای نظارتی باشد.						
(۱۹)	بند «۷» ماده (۲۴) مکرر قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود: ۷. یک نفر قاضی آشنا به مسائل معدنی با انتخاب و معرفی رئیس دادگستری استان.			*		اصلاح بند «۷» ماده (۲۴) مکرر قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود: ۷. یک نفر قاضی آشنا به مسائل معدنی با انتخاب و معرفی رئیس دادگستری استان است و باید با معرفی رئیس قوه قضائیه باشد.	
(۲۰)	ماده (۲۶) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود: ماده (۲۶) - محدوده‌های اکتشافی بلا معارض، پروانه اکتشاف، گواهی کشف و پروانه بهره‌برداری که دربردارنده عرصه عملیاتی معدن شامل محدوده‌های ذخایر قطعی و احتمالی کارگاه‌های استخراج، تونل‌ها و چاه‌ها که مواد استخراج شده در آنجا انباشته می‌شود، محل انباشت مواد و دفع مواد باطله، سکوی باطله، واحدهای کانه‌آرایی و فراوری و سایر تأسیسات مورد نیاز که برابر طرح بهره‌برداری بوده و واقع در منابع ملی می‌باشد، بنا به تقاضای وزارت صنعت، معدن و تجارت توسط سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور ثبت می‌شود. مساحت این محدوده‌ها که در مجوز صادر شده قید می‌شود به عرصه عملیاتی معدن مربوط است و تا پایان عمر معدن به صورت اموال عمومی در اختیار وزارت صنعت، معدن و تجارت قرار دارد. هرگونه عملیات خارج از محدوده موضوع این ماده و موارد مندرج در مجوزهای صادره وزارت صنعت، معدن و تجارت به منزله تصرف در اموال عمومی محسوب می‌شود. تمام یا قسمتی از محدوده ثبت شده که سازمان صنعت، معدن و تجارت به آن نیاز ندارد پس از اتمام ماده معدنی و بهره‌برداری در اختیار سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور قرار می‌گیرد.	*				موافقت با توجه به اینکه عملیات اکتشاف در گستره وسیعی از سرزمین انجام می‌شود و براساس ماده (۲۶) قانون این گستره وسیع حتی در صورت عدم کشف ماده معدنی در محدوده‌هایی از آن در اختیار وزارت صمت باقی می‌ماند، این مسئله چالش‌هایی برای بخش منابع طبیعی کشور ایجاد کرده است که با اصلاح انجام شده، آن بخش از محدوده که در آن ماده معدنی کشف نشده و برای آن مجوز صادر نشده است مجدداً به منابع طبیعی باز می‌گردد.	
(۲۱)	ماده (۳۰) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود: در ماده (۳۰) بعد از عبارت «قطعی شدن» عبارت «در	*				موافقت با توجه به ضرورت تعیین تکلیف مطالبات معدنی وزارت صمت،	

ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافقت به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
	شورای عالی معادن» اضافه شود.					اصلاح اعمال شده نقش مثبتی خواهد داشت.	
(۲۲)	چهار تبصره به عنوان تبصره های «۲»، «۳»، «۴» و «۵» به ماده (۳۱) قانون به شرح زیر الحاق می شود: تبصره «۲» - صندوق بیمه سرمایه گذاری فعالیت های معدنی می تواند نسبت به دریافت تسهیلات مالی از صندوق توسعه ملی و سایر مؤسسات مالی و اعتباری داخلی و خارجی با رعایت قوانین و مقررات مربوط اقدام کند. تبصره «۳» - صندوق بیمه سرمایه گذاری فعالیت های معدنی می تواند کلیه سرمایه گذاری های عملیاتی معدنی دارای توجیه فنی و اقتصادی و همچنین صادرات مواد معدنی فراوری شده را تحت پوشش بیمه نامه های خود قرار دهد. تبصره «۴» - بیمه نامه اعتباری صادره از سوی صندوق بیمه سرمایه گذاری فعالیت های معدنی می تواند توسط بانک ها و مؤسسات اعتباری به عنوان تضمین بازپرداخت بدهی دارندگان پروانه فعالیت های معدنی پذیرفته شود تبصره «۵» - مصوبات و برنامه های سالیانه صندوق بیمه سرمایه گذاری باید به تأیید و تصویب شورای عالی معادن برسد وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است گزارش عملکرد صندوق را سالیانه به کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی ارائه کند	*				موافقت این ماده در جهت افزایش قدرت صندوق بیمه فعالیت های معدنی است.	
(۲۳)	ماده (۳۳) قانون به شرح زیر اصلاح می شود: در صدر ماده (۳۳) عبارت «و بستگان درجه یک سببی و نسبی» بعد از عبارت «کلیه کارکنان» اضافه می شود.	*				موافقت اصلاح این ماده در جهت مدیریت تعارض منافع در کارکنان دولت لازم است.	
(۲۴)	ماده (۳۴) قانون به شرح زیر اصلاح می شود: در انتهای ماده (۳۴) جمله «هزینه های موضوع این تبصره از محل درآمدهای حقوق دولتی موضوع ماده (۱۴) تأمین می شود.» اضافه شود.	*				موافقت با توجه به اهمیت موضوع نظارت بر معادن و عملکرد دارندگان پروانه ها، تعیین محلی برای تأمین هزینه های آن از جمله نواقص قانون فعلی معادن است.	
(۲۵)	ماده (۳۶) قانون به شرح زیر اصلاح می شود: آیین نامه اجرایی این قانون توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری دستگاه های اجرایی ذی ربط ظرف سه ماه تهیه و به تصویب هیئت وزیران می رسد.	*				موافقت لازم است آیین نامه اجرایی قانون معادن نیز با توجه به اصلاحات صورت گرفته مجدداً تدوین شود.	

جدول خلاصه طرح «اصلاح موادی از قانون معادن کشور»

شماره ماده	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون
(۱)			*	
(۲)			*	
(۳)			*	
(۴)			*	
(۵)	*			
(۶)			*	
(۷)			*	
(۸)			*	
(۹)			*	
(۱۰)			*	
(۱۱)			*	
(۱۲)	*			
(۱۳)	*			
(۱۴)			*	
(۱۵)	*			
(۱۶)		*		
(۱۷)	*			
(۱۸)	*			
(۱۹)			*	
(۲۰)	*			
(۲۱)	*			
(۲۲)	*			
(۲۳)	*			
(۲۴)	*			
(۲۵)	*			